

Peter
Tulčík 41, 08213
Próza, 4. veková kategória – dospelínad 20 rokov

Fogaš

Živel

Štvrtáci na imatrikulačný večierok dotiahli obrovskú dojnicu s nasprejovanou pätkou a nulkou na vyleštenej srsti. Vyplašené zviera natlačili do výťahu, aby ho dopravili do sály na poschodí, keďže po schodoch vystúpiť odmietlo. Výťah plakal. Riaditeľ však svoje nadšenie neskrýval.

„Chúďa moje, čo ti to urobili?“ začal svoj ďakovný príhovor. „Dúfam, že tá farba je zmývateľná.“

„Do-jiť! Do-jiť! Do-jiť!“ nedovolila mu pokračovať sála plná študentov.

Hneď mal pod zadkom šamrlík, poľahky ohmatal vemenó a uznanlivo prikývol. Hulákanie na pár sekúnd stíchlo.

„Tsss-tsss... tsss-tsss,“ horúce mlieko začalo striekať na dno vedra. Ozval sa mohutný potlesk. Jubilant akoby zabudol na hurhaj okolo seba a pokojne dokončil svoju robotu.

„Čože je to päťdesiatkaaa..., keď sa dívaš na teliatkaaa...,“ spustili sme zborovo.

Vtedy som sa stala stredoškolačkou.

A vtedy som sa doňho zaľúbila.

Po gymnáziu sa šuškalo, že Bujak – v tom čase bola móda vytvárať prezývky obrátením krstných mien – v mladosti mával desiatky nápadníčok, no žiadna napokon nebola ochotná zdieľať jeho vášeň. Preto sa nikdy neoženil, len kravy mu boli vernými družkami. Choval ich, kupoval a predával, písal o nich i fotil, liečil ich, šľachtil a samozrejme, zabíjal a jedol.

Podrobnosti som sa dozvedala od starších študentov, ktorí ho už navštívili. Bola to forma doučovania. Za pätkou z biológie nasledovalo povinné vyhnanstvo na jeho hospodárstve. Býval v prvej dedine za mestom. Za jednoduchým domom vo vlastnoručne vymurovanej prístavbe žilo zopár jeho „manžielik“. Päťorkári spod nich chodievali vynášať hnoj a popritom počúvali výklad zanieteného biológa.

Jediný človek, ktorý ich z času na čas pri práci vyrušil, bol predseda družstva.

„Vykašli sa na detiská, Kubko,“ pravidelne provokoval, „a ja ťa zamestnám. Predstav si, mal by si na starosti tisíc takýchto krásavic.“ Pľaskal Klaudiu po zadku ako obvykle. Klaudia nebola moja kamarátka z 3. C, ktorá tam vtedy čistila válov, ale tmavohnedá staručká krava, na ktorú bol jej majiteľ obzvlášť pyšný.

„Ha, možno na dôchodku,“ reagoval a pľasol ju tiež.

A od rozjarenia pľasol aj Nelu, teda v skutočnosti Alenu z 3. C. Vravela mi, že sa práve načahovala s hrabľami v rukách za posledným chumáčom slamy, a keďže mala oblečené elastické tepláky, nemohol odolať.

Mnohé študentky tam riaditeľa takto provokovali, v nádeji, že tým obmäkčia jeho srdce pri krúžkovaní známok na konci roka. O tejto téme sa šepkalo na každom kroku. Maličku skupinu tvorili neprajníci, ktorí ho považovali za úchyla. Kuli pikle, ako ho pri plieskaní po zadkoch tajne nakamerujú a zažalujú, ale nikdy nenašli odvahu. Omnoho viac sa báli, žeby vedenie školy neprebrala zástupkyňa Tvrtková. Preto zostali ticho. Postoj väčšiny profesorov i študentov voči plieskajúcemu Bujakovi bol jednoznačný – nech si dopraje, chudák. Taký dobráčisko! Je nemožné v tom vidieť čosi zvrhlé.

Svojho sna, teda dôchodku na družstve, sa nedožil. Spriazneného predsedu správna rada viac nezvolila. Klaudia za ním banovala, chýbalo jej plieskanie po zadku. O pár mesiacov ju Bujak zavesil na trojnožku, bál sa, že zdochne.

Nemohla som sa dočkať prvého testu z biológie. Ani mi nenapadlo sa pripravovať, v živote som sa tak netešila na päťtorku.

„Prosím vás, povedzte mi, čo robíte na tejto škole?“ spustil na mňa pred celou triedou, keď nám oznamoval výsledky. „Kôň že je cicavec? Jazvečík sa v priemere dožíva tridsať rokov? Sliepky boli kedysi sťahovavými vtákmi?...“ pokojne čítal moje odpovede za rehotu spolužiakov. Predstierala som poníženie, no vo vnútri som sa tešila. „Čaká vás poriadne doučovanie, ak chcete raz zmaturovať,“ zakončil a ja som skoro zvyškla od radosti.

Popoludní som už sedela na zadnom sedadle jeho škodovky. Nikdy nepustil študenta vedľa seba. Celú cestu mlčal.

Do maštale som vstúpila s bázňou, akoby som vchádzala do barokového zámku. Mnohé ženy o takej čistote a výzdobe iba snívajú. Nechýbal krištáľový luster ani olejomaľby. Z prostriedku, z nerezovej ohrady, na mňa lenivo zamúčala štvornohá atrakcia z imatrikulácie. Číslo na jej srsti boli viditeľné, hoci bolo vidno, že už prebehol pokus o ich odstránenie.

Zakrátko sa zo mňa stala rekordérka v odpracovaných hodinách na Bujakovej farme. Líubila som ho. Nevie, či ako muža, či ako otca, či ako blázna. Niekedy sa mi zazdalo, že on, o tridsaťpäť rokov starší chlap, sa ku mne správa, ako ku svojej matke. O mojich citoch nikto netušil, ani jemu som ich nevyslovila. On zasa o sebe nehovoril ani toľko, ale ja viem svoje – miloval ma. Miloval a nechápal.

Že to nie je iba moja domýšľavosť, dokazujú aj mnohé prilepené známky najväčších flákačov na škole. Len aby som na doučovanie išla iba ja! Aj som sa tú biológiu začala učiť poctivejšie, aj tak bola moja písomka vždy najhoršia v triede. A jedine mňa pustil v aute na sedadlo spolujazdca.

Bola som tak svedkom mnohých prevratných udalostí.

Keď za premiéra zvolili „najnemožnejšieho politika“, Bujak sa prvýkrát v živote opil. Vyzula som mu baganče, prikryla dekou ležiaceho na zemi, a domov som sa vrátila vlakom.

Potom mu ukradli päťdesiatničku a zrúbal sa druhýkrát. V tom opojení pozabíjal ostatné kravy. Mali sme týždne čo robiť, aby sme ich vypitvali a rozporciovali. Mrazničky boli preplnené, namiesto vyučovania som chodievala predávať mäso na trh.

Keď sa už zdalo, že príbeh milovníka krávskončí, skrsla mu spásonosná myšlienka:

„Kúpim si poslednú a s ňou zomriem!“

Nový predseda družstva nebol veľmi prívetivý. Zakázal odpredaj teliat. Bujakovi sa ho podarilo prehovoriť až debničkou domáceho kalvadosu.

„Jednu by som pre vás mal, inú nie. Je chybná, normálne ich utrúcame. Ale vy, s vašimi skúsenosťami, ju určite postavíte na nohy.“

Domov ju doniesol na rukách. Nedostupovala na pravú prednú nohu. Na pleci mala nedorastenú kožu, vytrčal jej červený šlachovitý kĺb. Na čele mala vypálené veľké H, pokrstil ju ako Hirošimu, hoci dobre vedel, že je to býček.

„Neboj sa moja,“ hladkal ju pod krištáľovým lustrom, „ja ťa zachránim.“

Ešte ste nevideli človeka tak sa starať o zviera. Podával jej prevarené mlieko s presnou teplotou. Pichol jej všetky injekcie, aké len on zverolekára vyžobral. Obväzoval jej ranu bylinkovými obkladmi a mastil mastičkami od všetkých šarlatánov v okrese. Masíroval ju, rozprával sa s ňou, dokonca sa pri nej modlil a spal.

Keď sme sa vrátili z odovzdávania vysvedčení, našli sme pár-mesačné teliatko mŕtve. Vtedy sa Bujak opil po tretí raz.

Tri dni tam ležalo smradľavé, tri dni nevytriezvel. Trávila som tam celý čas, k našim som chodievala len na noc.

„Ideme,“ zahlásil podvečer, keď som sa chystala na odchod.

Zdochlinu naložil na fúrik, mne dal do ruky pálenku a vybrali sme sa za dedinu. Pravidelne sme robili prestávky, odpíjal si z fľaše a vôbec nerozprával.

„Netreba nám nejakú lopatu?“ nerozumela som jeho plánu.

Cez obilné pole sme sa predrali k Mlačanke. Nebola to rieka ale potok – úzky, plytký, neraz prekřížený pováľanými stromami, poľahky sa dalo prejsť na opačný breh.

„Nie!“ zaprotirečila som ihneď.

„Tu ju vysypeme.“ Odchlipol si. „Bodka.“

„A..., ved’...,“

„Povedal som bodka!“

Hirošima sa skotúľale dole svahom a len čo čľupla do vody, Bujak sa otočil a vykročil. Nasledovala som ho neisto, s opakovaným nutkaním uistiť sa, či mŕtvola naozaj odplávala.

„Neboj sa, Akné,“ po prvý raz ma oslovil prezývkou, „voda, to je taký živel...“

„Bujak, nie...“ aj ja som mu tak povedala prvýkrát. Hoci on bol na toto meno až nechápavo hrdý, pre mňa predstavovalo jedinú vec, ktorú som na ňom neznášala.

V tú noc som spala s otvorenými očami, môj mozog pracoval. Ani neviem, či to bol sen, či som sa nechala unášať svojou vystrašenou predstavivosťou, ale videla som toto: Mŕtve teľa sa v Mlačanke postupne rozkladalo a po kúskoch plavilo ďalej, až nakoniec

s väčšími červami a hnilobnejším zápachom dorazilo k nám na sídlisko. Bol začiatok prázdnin, v tom potoku sme sa v lete kúpavali, bežne k nám doplávala mala zdochlinka, a len sme hádali, či je to potratené prasiatko či zabitá mačka alebo zblúdilykrtko. Tentoraz sa medzi deťmi vynorili rozožraté zostatky teľaťa. Zostali šokované, chceli ho upratať, morili sa s tou hnusobou v prúde vody... a tak vznikla epidémia, priniesli ju do svojich rodín, alergológovia a kožiari nestíhali v meste liečiť pacientov, ktorí zomierali ako na páse. Len ja som tomu mohla zabrániť.

Ráno som prvým autobusom doletela k Bujakovi. Spal vo vlastných zvratkoch na hnoji v stajni. Nechala som ho, obula som si čižmy, vzala rýľ a šprintovala k potoku. Mlačanka bola pokojná. Hirošimu som našla azda desať metrov od miesta, kde sme ho vyhodili. Uviazla na plytčine. Vklíza som do vody, za chvíľu som bola po pás mokrá, prúd bol zradný, veruže „živel“. Teľaťu sa akoby zdvojnásobila váha, natrápila som sa, kým sa mi ho podarilo vytiahnuť na suchú zem. Vykopala som jamu, tak hlbokú, ako som len vládala, sťažovali mi to korene stromov. Vtlačila som do nej mŕtvolu, hodila na ňu rukavice a obrízganú mikinu, a zasypala som ju. Po hrobe som poskákala, navláčila som naň lístie a konáre, zamaskovala som svoj počin, ako sa len dalo. Keď som sa potom brodila naspäť cez Mlačanku, prišla mi na um otázka – to je blázon on alebo ja?

Bujaka som doma nenašla, ale všetko bolo poroztvárané. Rutinne som sa pustila do upratovania. Na stole v altánku na záhrade bol pohodený zápisník. Pravidelne doň niečo písal, už stokrát som si ho mohla prezrieť, no nikdy som si to nedovolila. Tentoraz som neodolala.

Klasický denník nahusto vypĺňalo drobné úhladné písmo. Len záverečné stránky sa takmer nedali rozlúštiť, rukopis bol poznačený opitosťou, riadky sa kolísali, myšlienky boli útržkovité a nedokončené. Prekvapili ma aj vulgarizmy, pretože som Bujaka v živote nepočula povedať ani „doparoma“. Začala som čítať od konca:

4. júl. Skapala mi, ona mi skapala. Nech skapú všetci. Do jedného. I ten ... predseda, i ten starý, čo sa na nás vykašlal, i ... Tvrtková, i Blažek, i ... (myslím, že to bolo meno predsedu vlády), i ... Tak. Bodka. Chceli ste nechať skapať mňa, skapete vy. Voda, to je taký živel, ten vás zmetie, všetkých, moja posledná družka sa o to postará. Bodk. Vy ... Sa tu dá žiť? Dá sa tu žiť? S vami? Nie, nikdy. Končím. Skapete. Bodka. Otrávil som ju. Hirošimu moju. Otrubami som ju nakrmil, jed koluje v jej žilách, vybabral som s vami, ha. Bod...

Vybehla som na ulicu so zošitom v rukách ako zmyslov zbavená. Nevedela som, či sa ísť hneď osprchovať, či rovno letieť k lekárovi, či na políciu, či k susedom, aby mi Bujaka pomohli pohľadať. Tá chvíľa ma nadobro zmenila. Už nikdy som k nemu necítila žiadnu príťažlivosť a dodnes sa hanbím sama pred sebou, že tomu tak kedysi bolo.